

Nf. 24.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR ET CANCEL-
LARIUS,

IOANNES PETRVS
A LVDEWIG,

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS PORVSSIAE
CONSILIARIUS INTIMVS, AC REGIMINIS MAG-
DEBVRGICI, TOPARCHA BENDORFII, PRE-
ZAE ET GATTERSTADII,

RELIQVA,

VNA CVM

DIRECTORE AC PROFESSORIBVS

RELIQVIS,

CIVIBVS ACADEMICIS

DIGNAM

PENTECOSTES

ce.

CELEBRATIONEM

HVMANISSIME COMMENDAT.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
Typis JOH. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.

Πεντηκοστήν ἐορτάζομεν, καὶ πνεύματι ἐπιδοχίῳ, καὶ
φωτισμῷ ἐπαγγελίας, καὶ ἐλπίδι συμπλήρωσιν
καὶ τὸ μυστήριον ὅσον, ὡς μέγα καὶ σεβάσιμον! h. e.
*Pentecosten celebramus, & Spiritus aduentum, & præstitutum
promissioni exsequende diem, speique impletionem: idque
totum mysterium quam magnum est & venerandum! Ita
magnus Græcorum theologus GREGORIVS, NAZI-
ANZENVS Episcopus, scribit Oratione XLIV. p. m. 708.
Præmiserat doctissimus Pater: Τιμῶσι μὲν ἑβραῖοι τὴν πεν-
τηκοστήν ἡμέραν, τιμῶμεν δὲ καὶ ἡμεῖς ὡσπερ εἰσὶ πάντα, ἃ
καὶ ἄλλα τῶν ἑβραϊκῶν, τοπικῶς μὲν παρ' ἐκείνοις τελεβούμενα,
μυστικῶς δὲ ἡμῖν δοκῶν διατάγματα. Colunt quidem etiam He-
bræi Pentecosten siue quinquagesimum diem; sed & nos colimus:
quemadmodum quidam sunt & alii Hebræorum ritus,
qui apud illos typice quidem celebrantur, apud nos autem
mystice peraguntur.* Digna foret disertissimi Viri oratio,
quæ integra vobiscum communicaretur; nisi & longior
illa esset, quam præsens fert institutum, eloquentior
etiam, ac difficilior in Græco sermone, quam vt ab om-
nibus facile intelligatur. Itaque pauca tantum ad ci-
tata illius verba commentabimur; & pro scopo nostro id
operam dabimus, vt spirituali modo hos festos dies agamus.
Observandum igitur ex vltimis verbis Gregorii est,
Pentecostalis festi primam originem a populo Israelitico,
& diuina institutione cultus Leuitici per Mosen, repe-
tendam esse. Ipsum quidem Græcum nomen *Pentecostes*
in Ebræo Codice V. T. frustra quis quæsierit, quippe
ab Hellenistis, siue Iudæis Græca lingua postea vsis, id
demum est vsurpatum. Sic enim legitur Tobix capite
II, 1.

II. 1. ἐν τῇ πενήκοντῇ ἑαυτῇ, ἢ ἐστὶν ἀγία ἐπὶ τὰ ἑβδομάδων
In festiuitate pentecostes s. quinquagesimæ diei, *que est sa-*
cra septem hebdomadam, & 2. Maccab. XII, 32. *ἡ δὲ τῶν*
λεγομένων πενήκοντῶν, post dictam pentecosten, Quæ ipsa Iu-
 daica pentecoste etiam sec. litteram in N. T. intelligitur
 Actor. II, 1. c. XX, 16. 1 Cor. XVI, 8. quum nuspam in sa-
 cris litteris N. T. a CHRISTO Domino & Apostolis ipsi-
 us aliquod mandatum de instituendis certis diebus festis
 memoriæ proditum inueniamus. Quin potius iurauerat
 DEVS Abrahamo, daturum se nobis, vt sine metu, e ma-
 nu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus ipsi cum
 sanctitate & iustitia, in ipsius conspectu, *cunctis vite nostre*
diebus, πᾶσιν τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς ἡμῶν, Luc. I, 73. 74.
 coll. Col. II, 16. Rom. XIV, 5. 6. Mature tamen in Ecclesia
 Christi, præter DIEM DOMINICVM, quem Apostoli
 etiam coluerunt, Actor. XX, 7. 1 Cor. XVI, 2. Apoc. I, 10.
 coll. Matth. XXVIII, 1. Marc. XVI, 2. 9. Ioh. XX, 1. 19. so-
 lemnitates PASCHAE & PENTECOSTES, item AD-
 SCENSIONIS & NATALIS CHRISTI, sicut etiam
 MARTYRV, libere obseruatae sunt: vt quæ insigniter
 excellentia beneficia Dei certis diebus facta sunt, eorum
 necessariam salubremque memoriam festiuitas concele-
 brata custodiret. De quo ex instituto, nec sine ædifica-
 tione legendus est noster B. MARTINVS CHEMNITI-
 VS in examine concilii Tridentini, loco vltimo.

Tria vero maiora festa, præter diem Sabbati & Neo-
 menia, populo Israelitico sanxerat DEVS; dum ter quot-
 annis omnes mares ad locum publici cultus & Hieroso-
 lyam ascendere iussit, in memoriam trium illustrium
 beneficiorum, quæ in ipsos contulit: 1. ad solemnitatem
Pasche, propter transitum s. *præteritionem* angeli, percus-
 soris primogenitorum, & ob exitum populi ex Aegypto;
 2. *Pentecostes,* i. e. πενήκοντῆς ἡμερῶν, siue *quinquagesimæ* ab
 exitu diei, in memoriam promulgatæ legis, & propter da-
 tam nouam messem; & 3. *Tabernaculorum,* quod taber-
 nacula per quadraginta annos in desertis Arabiæ inco-
 luissent, & terræ promissæ possessionem tandem adissent,
 Exod. XXIII, 14-17. c. XXXIV, 23. Deur. XVI, 16. 2 Par.

VIII, 13. cet. Quæ tamen omnia, quod typicam quoque rationem & respectum habuerint ad myſteria seu beneficia CHRISTI, in Ecclesiam N. T. conferenda, sancti & a DEO edocti Scriptores luculenter passim testati sunt. Vid. 1. Cor. V, 7. Pf. LXVIII, 8-10. Esa. XLIV, 3. seqq. Zach. XIV, 16. seqq. vsque ad finem.

Alterum ergo ex tribus illis maioribus festis in memoriam datæ Legis, & ad oblationem primitiuorum plenæ messis a DEO institutum, Hebraice adpellatur 1. **חַג הַשְּׁבִיעִית** FESTVM HEBDOMADVM: quia *septem hebdomades* ad hunc vsque diem numerandæ erant a die oblatis hordeacei manipuli paschalis, Exod. XXXIV, 22. Lev. XXIII, 15-17. Deut. XVI, 10. Quæ septem hebdomades dies nouem & quadraginta conficiunt; *quinquagesimus* vero dies festus erat: quemadmodum annus etiam iubilæus non in septenario septimo, sed quinquagesimo confitutus fuit, Leuit. XXV, 8. 10. Idem vocatur 2. **חַג הַקָּצִיר** FESTVM MESSIS, Exod. XXIII, 16. scilicet *triticariæ*; quæ messe hordearia serior illic erat, Exod. XXXIV, 22. & 3. **יוֹם הַבְּכֹרִים** DIES PRIMITIVORVM; duorum inprimis panum fermentatorum, ex nouo pronentu tritici illius anni offerendorum, Exod. XXIII, 19. Leuit. XXIII, 17. Num. XXVIII, 26. quibus tota messis DEO velut consecrabatur & accepta referebatur. Vnius autem diei tantum hæc festiuitas, maximoque gaudio peragenda erat, Deut. XVI, 11. Ec. IX, 2. Quamuis nunc, dum in exilio & locis extra Cananæam agunt, per biduum Pentecosten suam celebrent Iudæi, ne quid forte, sua opinione, circa verum eius tempus ex ignorantia peccent. Videantur BVXTORFFIVS in Synagoga Iudæica c. XX. LVNDIVS von 3. 5. lib. V. c. XVI. alique, qui de antiquitatibus Hebraicis tractarunt. Nobis de die Pentecostes eiusque adpellatione hæc dicta sufficiant; vt ad ea, quæ ex primis verbis B. GREGORII obseruanda restant, nostra pergat oratio. Breuiter itaque porro agemus 1. de Spiritus S. sub V. T. promissione, 2. de huius promissionis & spei sub N. T. impletione. Ipso vero nobis adsit S. Spiritus, eamque dicendi facultatem tribuat, quæ par

par sit non quidem diuinæ eius maiestati, sed piæ tamen
hujus festi celebritati.

Tenendum autem ante omnia hic est, quod, sicut
flebili lapsu non solum gratia & fauore DEI, sed eius et-
iam imagine & diuina inhabitatione priuati sunt Proto-
plasti; ita secundum primam illam promissionem Gen.
III, 15. per CHRISTVM & iustificationis gratia & veritas
sanctificationis reparanda fuerit, Ioh. I, 17. Docente enim
Apostolo, *Christus ideo ex maledictione legis, cui omnes o-*
mnino citra vllam exceptionem, obnoxii fuimus, nos redem-
it, vt promissionem illam Spiritus per fidem acciperemus,
Gal. III, 13. 14. Spiritum nimirum Dei, qui in prima crea-
tione aquis incubabat Gen. I, 3. & homines ad imaginem
Dei formabat Iob. XXXII, 4. atque exercitus cælorum pro-
ducebat, Ps. XXXIII, 6. qui cum antediluuianis discepta-
bat, Gen. VI, 3. qui Mosen gubernabat, Num. XI, 17. & in
Dauideloquebatur 2. Sam. XXIII, 2. cuiusque inhabitati-
onem Dauid sibi perpetuari optabat, Ps. LI, 13. quem Israe-
litæ exacerbauerunt, Esa. LXIII, 10. omnipresentem Psalm.
CXXXIX, 7. & omniscium Esa. XL, 13. spiritum iudicii &
ardoris, Esa. IV, 4. Spiritum sapientiæ & intelligentiæ,
Spiritum consilii & virtutis, spiritum cognitionis & timo-
ris Domini, Esa. XI, 2. Spiritum etiam gratiæ & precum,
Zach. XII, 10. per quem, tanquam spiritum adoptionis, Rom.
VIII, 15. Gal. IV, 5. 6. amor & gratia Dei in cordibus no-
stris effunditur Rom. V, 5. & velut per pignus, in nobis
obsignatur, 2 Cor. I, 22. Eph. I, 13. 14. excusso timore seruili,
2 Tim. I, 7. qui nos instruit ac cum fiducia precari docet,
Rom. VIII, 26. 27. ne plura nunc de ipso commemoremus.
Estque hæc illa *benedictionis promissio, quæ Abrahamo facta*
Gen. XII, 3. deinde eidem, & filio ac nepoti, sæpius repetita
fuit, e. c. Gen. XVIII, 18. c. XXII, 18. c. XXVI, 4. cet. *In fe-*
mine tuo, h. e. in vno CHRISTO, demonstrante hoc iti-
dem Apostolo, Gal. III, 8. 16. benedictæ erunt, & benedictas
se prædicabunt omnes gentes terræ. Huc Mosis illud vo-
tum tendebat Num. XI, 29. Ecquis dabit omnem populorum
Domini prophetas; quando dabit Ieboua Spiritum suum super
eos! vbi ipse recutitus R. BECHAI, Rectissime, ait, dicitur,
(3
quod

Spiritu sancto, cœperuntque loqui aliis linguis, prout Spiritus ille dabat eis effari. - - - Obstupescebant igitur omnes spectatores & hæsitabant, dicentes alius ad alium, *τι δὲ θεοὶ ἄτο ἐναι, quid ergo hoc rei est?* Alii vero cauillantes dicebant, vino dulci pleni sunt. Act. II, 1. seqq. Conficiens autem Petrus cum vndecim apostolis, sustulit vocem suam, & confidenter eo est adlocutus, dicens: Viri Iudæi, vosque omnes qui habitatis Hierosolymis! hoc vobis notum esto, & auribus percipite verba mea. Non enim, vt vos existimatis, isti ebrii sunt, quum sit hora diei ab orto sole tertia; sed **HOC ILLVD EST, QUOD DICTVM EST PER PROPHETAM IOELEM** c. 3, 1. seqq. *Et erit vltimis temporibus, dicit DEVS, effundam ex spiritu meo in omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filie vestre; & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniant. Et quidem in seruos meos & in ancillas meas in diebus istis effundam ex Spiritu meo, & prophetabunt,* cet. Act. II, 14. seqq. **IESVM** illum Nazarenum, quem vos manibus sceleratis cruci adfixum interemistis, suscitauit **DEVS**; cuius rei nos omnes sumus testes, v. 23. 32. Itaque dextera Dei exaltatus, & promissum Spiritum S. adeptus a Patre, effudit hoc, quod vos nunc spectatis & auditis, cet. v. 33. Quæ quum pluribus verbis, ex abundantia Spiritus, differuisset Apostolus, ita sensibus & animis perculsi sunt auditores, vt ad numerum credentium illo die accederent ter mille homines, v. 41.

Neque tamen putandum hic est, ad solos illos cxx. homines, qui tunc Hierosolymis in cœnaculo congregati fuerunt, Act. I, 15. c. II, 1. promissionem illam Dei de dono Spiritus S. spectasse. Aliud enim verba diuina, & ipsa quoque acta ac scripta Apostolorum loquuntur. *Effundam,* inquit **DEVS**, *Spiritum meum super omnem carnem,* h. e. super omnes homines, cuiuscunque illi sint nationis, sexus, vel conditionis & temporis; modo credant in nomen Seruatoris, nec **DEO** repugnent, vt ab ipso edocti fiant, loel. III, 5. Act. IV, 12. Ioh. VI, 46. Ac licet in prima illa & vixibili effusione Spiritus S. Ioelis, Esaiæ, aliorumque vaticinia impleri cœperint illustri prorsus & stupenda ratione; neuitquam tamen ad vnum illum tantum actum restringenda

da sunt, sed more aliarum promissionum vniuersalium ad vniuersum N. T. & nouissimorum temporum statum pertinent; coll. e. c. Act. III, 24. 25. c. VIII, 15. 17. c. X, 44. seqq. c. XI, 15. c. XV, 8. c. XIX, 6. 1. Cor. XII, 1. 11. Gal. III, 2. Eph. IV, 8. 11. Tit. III, 6. ita, vt neque nos a participatione diuini istius beneficii exclusos sentire debeamus, coll. Act. II, 39. cet.

Hactenus, **CARISSIMI CIVES**, vberius quodammodo ex sacris litteris B. Gregorii verba, nondum tamen omnia, enarrauimus: restaret enim, vt de mysterio quoque Pentecostes nonnulla adderemus. Verum arctiora programmatica spatia sermonis filum abrumpere nos iubent; sic tamen, vt sinceram mentem vestram breuissimis saltem per commonefactionem excitemus. Ergo liceat cum Apostolo interrogare: *Num Spiritum S. accepistis, postquam credidistis?* Act. XIX, 2. immo *num etiam vere creditis in Filium Dei?* Ioh. IX, 35. Spiritus enim S. alia ratione non accipitur, quam vera in Christum fide, vt supra est euictum; & vicissim sine *spiritu fidei* 2 Cor. IV, 13. nemo Christum vere dominum adpellare potest, 1 Cor. XII, 3. Qui credit in Filium Dei, habet vitam aeternam, Ioh. III, 36. qui vero Spiritum Christi non habet, non est illius, Rom. VIII, 9. *DEVS* quidem *pro magna sua misericordia seruauit nos per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus S. quem super nos effudit copiose per Iesum Christum*, Tit. III, 5. 6. si quisque vnusquisque nostrum baptizatus est in nomen Iesu Christi, in remissionem peccatorum, vt donum Spiritus S. acciperemus. Deplorandum vero hoc est, quod multi negligunt, immo excutiunt arrhabonem Spiritus, quo obignati erant in diem redemptionis, 2 Cor. I, 22. Eph. IV, 30. Nolite igitur, o **DILECTI!** imitari quod malum est, sed quod bonum est. Qui bene facit, ex Deo est; qui autem male facit, nec vidit nec nouit Deum. 3. Ioh. v. 11. Admittamus, in primis his festis diebus, *spiritum gratiae & precum*, Zach. XII, 10. quumque tales promissiones habeamus, nos purgemus ab omni inquinamento carnis & spiritus, vt sanctificationem ad finem perducamus in timore Dei. 2 Cor. VII, 1. Ita gratia Domini nostri Iesu Christi, & amor Dei, & Spiritus S. communicatio sit vobiscum omnibus. Ita fiat! P. P. in feriis Pentecostalibus clo lccc xxxviii.

Ja 1586

ULB Halle

3

001 508 687

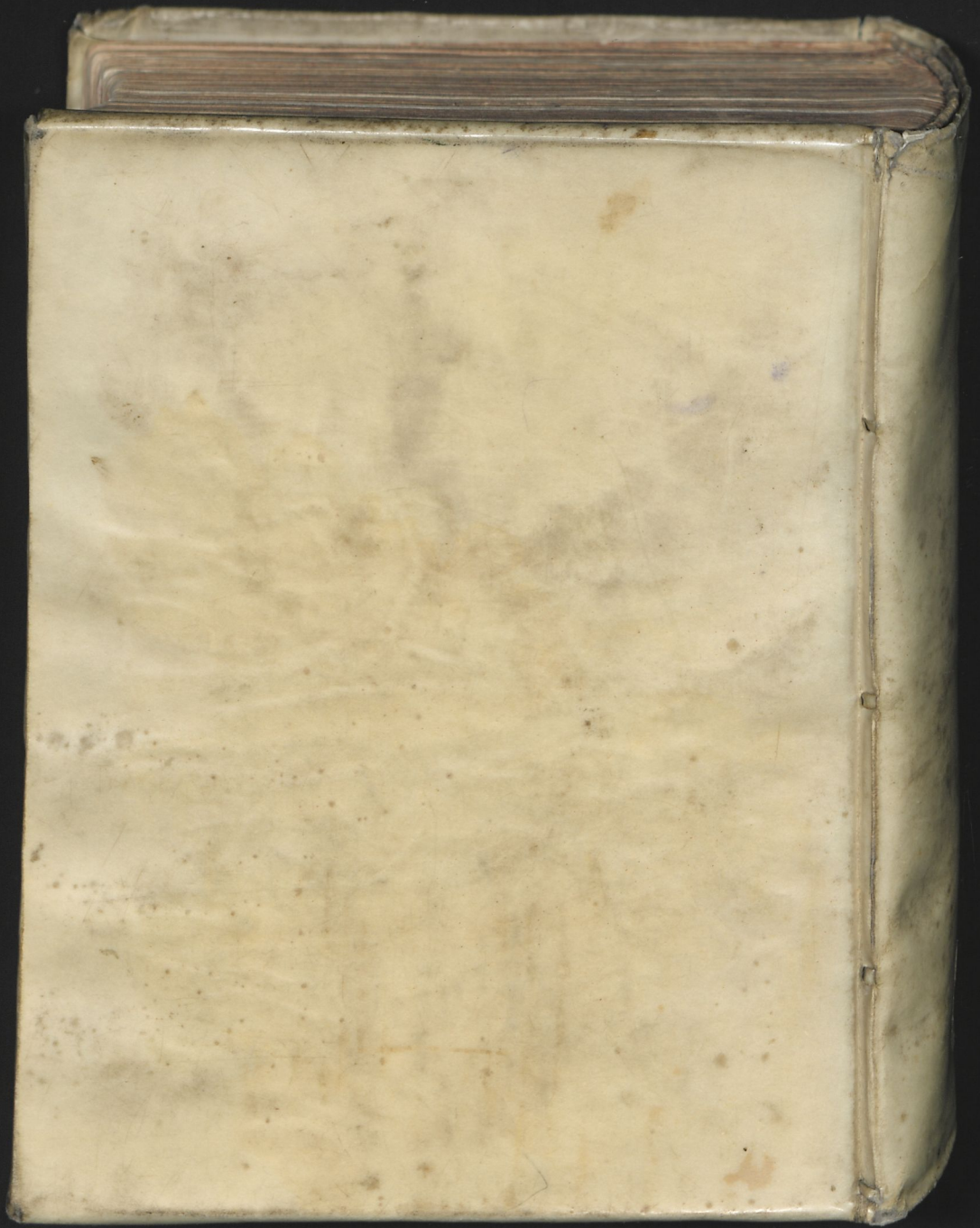

St

VD 78

VD 78

ACADEMIAE FR
PRORECTOR
LARI
IOANNES
A LVDE

SERENISSIMI AC POTENTIS
CONSILIARIVS INTIMVS,
DEBVRGICI, TOPARCH
ZAE ET GAT
RELIQ

VNA
DIRECTORE AC P
RELIQ

CIVIBVS AC
DIGN

PENTEC

CELEBRAT

HVMANISSIME

HALAE MAGD
Typis JOH. CHRISTIANI H

20

